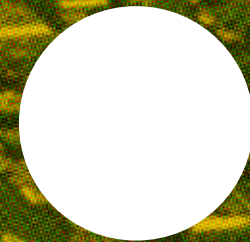

**"Zonder iets tegen
elkaar te zeggen
plakten we post-its
op. Wat iedereen had
opgeschreven: we willen
deze plek delen met
anderen omdat hij zo
fijn is, zoveel positieve
energie oproept."**

Zwier belichaamt niet alleen een nieuwe manier van recreëren, maar ook een generatiekloof tussen traditionele exploitanten zoals vader Griffioen en vernieuwers zoals zijn dochter en schoonzoon.

In het voorwoord van de Zwierkrant, de op krantenpapier gedrukte brochure van Zwier, noemt De Bruin onze mobieltjes 'de verslaving van deze tijd'. 'Bij mij heeft het echt geholpen om mezelf een spiegel voor te houden: even stilstaan bij mijn gebruik.' Bewustzijn, wil hij maar zeggen, helpt ons ons eigen gedrag te bezien en vervolgens een nieuwe invulling aan ons leven te geven.

Bewustwording – het is een van de kernwaarden van Zwier, 'vrijhaven van de stad'. De bezoeker die over het slingerende dijkje door de weilanden rond de Vinkeveense Plassen het terrein van Jachthaven Winkeloord oprijdt, ziet naast een robuust familiehuis en de gebruikelijke rijen boten, een fris houten gebouw staan, met veel glas: het pand nodigt uit om naar binnen te lopen. Die Huiskamer, anno april 2019, is opgetrokken voor vergaderingen, voor eten en drinken.

Even verderop een glazen Keukenkas, waar gekookt kan worden, een houten gebouw voor sanitair, een vuurplaats. En op een landtong zie je de plekken waar 's zomers op gepaste afstand van elkaar een paar canvastenten staan, de rest van de dertien tenten staat elders op het terrein. De 'typische jachthavensfeer' met loodsen, ligplaatsen en steigers, gaat hier vergezeld van een lichte, vrolijke energie die vernieuwing uitstraalt.

In een loods even verderop, die strak is ingericht als vergaderruimte Werfplaats, steken Mariska Griffioen en haar man Yordi de Bruin van wal. 'Mijn opa boerde hier nog,' vertelt Griffioen, 'hij was melkveehouder. Van oudsher werd hier veen gestoken om Amsterdam van energie te voorzien. Toen de grond te drassig werd voor de koeien werd een netwerk van vaartjes tussen de legakkers gegraven om het veen, gedroogd tot turf, te transporteren. En al dat nieuwe heldere water, trok vissers uit de stad aan. Om al die vissersbootjes een ligplaats te geven, en omdat zijn koeien wel heel natte voeten kregen, begon mijn opa een jachthaventje.'

Vader Cock Griffioen bouwde de haven uit tot een hotspot voor watersporters nadat in de jaren zestig de Vinkeveense Plassen waren ontstaan: niet door het eindeloze turfsteken, maar om zand te winnen voor de aanleg van de Bijlmer en de snelweg A2. Amsterdam begon zich actief te bemoeien met het plas-sengebied: een recreatieve bestemming zou de stad lucht geven en het wezenlijk veranderde poldergebied een nieuwe functie. De hoofdstad werd zelfs mede-eigenaar van het Recreatieschap Vinkeveense Plassen, hoewel die feitelijk in de provincie Utrecht liggen. Pas in 2018 stapte Amsterdam uit die gemeenschappelijke regeling, sindsdien worden beheer en onderhoud van de recreatiegebieden uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Stichtse Groenlanden.

**"Mijn opa
boerde hier
nog"**

↑ Mariska Griffioen en Yordi de Bruin

Griffioen bracht haar jeugd door 'op de jachthaven', waar in de loop der tijd ook tentjes en stacaravans bij waren gekomen. Het was een prettig buitenleven: 'Mijn enige chagrijn was dat het huis vroeg in de ochtend altijd vol zat met werkmannen, ook als ik wilde uitslapen.' Maar verder was het: rust, vrijheid, gedragsregels voor de gasten – een nette plek, zoals haar grootouders dat ooit hadden bedoeld.

De Bruin, zoon van een slager uit het aan de andere kant van de A2 gelegen Abcoude, kreeg al als tiener vaste verkering met Griffioen. 'Ik hield net als Mariska van de plassen, kwam hier al vanaf mijn elfde als Zeeverkenner. Mariska's vader was met twee vrienden een strandpaviljoen op Eiland 1 begonnen, een stukje verderop. Tijdens de

feestweek van Abcoude van 2008 stonden we met een biertje te praten. "Dat kan veel beter worden geëxploiteerd," pochte ik. "Bewijs dat dan maar als bedrijfsleider", zei hij droog. Zo rolde ik voorzichtig het bedrijf in. Begin twintig was ik, zonder enige ervaring.'

Cock Griffioen bleef Eiland 1 pachten van het Recreatieschap, zijn schoonzoon mocht tijdens het seizoen van alles uitproberen. Er kwamen evenementen, zoals Film aan de Plas: met zijn allen in de openluchtbioscoop met uitzicht over het avondlijke water: 'Heel Abcoude kwam daar.' Een verbouwing gaf 'de veredelde snackbar met schaatsen aan het plafond en frikadel en kroketten' wat meer allure. Dat was nodig om de nieuwe generaties recreanten aan boord te houden.

Hij discussieerde veel met vader Griffioen: over de wenselijkheid van een website, over het organiseren van complete dagjes uit, over varen met huurbootjes van de jachthaven, over borrelen en barbecueën bij het paviljoen – er was een zaadje geplant. Maar dochter en schoonzoon woonden inmiddels samen in Amsterdam, waar Griffioen als psycholoog werkte met kinderen en hun ouders en De Bruin naast zijn bedrijfsleiderschap aan een start-up werkte, een app voor waterrecreanten. Toen die niet het gedroomde succes opleverde – 'We hebben ervan geleerd om niet alles van tevoren te willen bedenken: *build as you learn* werkt veel beter, dat passen we hier dus ook toe' – kwam een moment van bezinning. Waar willen we wonen: nog eens tien jaar in Amsterdam? Of misschien toch aan het water, waar onze roots liggen, waar we allebei gelukkig worden door simpelweg naar de golfjes te staren? Waar willen we onze kinderen laten opgroeien?

De keuze was simpel, op de haven. 'Dat kon niet anders,' glimlacht Griffioen, 'maar dan wilde ik ook wel wat met het familiebedrijf gaan doen. Yordi stond te trappelen. Die was al langer aan het denken over een leven op en rond het water.'

Griffioen senior had het idee al half opgegeven dat een van zijn twee dochters het bedrijf zou overnemen maar hij raakte geïnspireerd tijdens een lange heisessie met het gezin in de winter van 2013. Het idee: met z'n vijven – vader, moeder, beide dochters en De Bruin – zouden ze een plan ontwikkelen om de jachthaven nieuwe energie te geven en toekomstbestendig te maken. Wie welke rol zou krijgen, zouden ze later wel zien, want voorlopig waren de zussen nog blij met hun eigen carrière buiten het bedrijf.

'Zonder iets tegen elkaar te zeggen plakten we minutenlang post-its op een tafel,' herinnert Griffioen zich die sessie, 'met woorden erop die voor elk van ons het doel weergaven, en de sfeer die we wilden neerzetten. Wat iedereen had opgeschreven: we willen deze plek delen met anderen omdat hij zo fijn is, zoveel positieve energie oproept.'

Na anderhalf jaar investeren in tijd, energie en adviseurs lag het plan er: Zwier. Een onthaastingsplek, waar ruimte is voor verdieping en zingeving. Yoga, biologisch eten uit de buurt, nagenoeg zonder vlees en vis, canvastenten om in te slapen, een eilandje iets verderop met een Eilandhut waar mensen 24 of zelfs 48 uur zonder mobieltje en internet kunnen logeren.

Een plan om de jachthaven nieuwe energie te geven

‘Nu, vijf jaar later, constateren we twee dingen,’ zegt Griffioen. ‘Ten eerste slaat ons idee aan. We verkopen elk seizoen zo goed als alle slaappleatsen, en bedrijven vinden hun weg naar deze plek voor bezinningssessies en verdieping. Ten tweede: het vergt constante aandacht om de visie van mijn vader en die van ons op elkaar aan te laten sluiten.’ Want zo is het nog steeds: het ondernemen-de echtpaar staat op de loonlijst van vader Griffioen: Zwier is bedrijfsmatig gezien een onderdeel van de jachthaven en geen aparte werkmaatschappij, met een eigen begroting: Zwier is een handelsnaam, een brand waaronder horeca-activiteiten, gastheerschap, onderhoud en invulling van de buitenruimtes vallen.

‘We zetten flinke stappen,’ stelt Griffioen. ‘Winkeloord en Zwier zijn een langdurig huwelijk aangegaan dat in de loop der tijd een echte eenheid oplevert.’ Het lijkt voor de hand te liggen dat de vernieuwingsdrift van de nieuwe generatie op termijn de boventoon gaat voeren. Want het jonge stel méént het met hun zorg voor het klimaat en het geestelijk welbevinden van de medemens. Wat hun de wind in de zeilen geeft, is de groeiende omzet van Zwier: voor 2020 zijn zwarte cijfers voorzien. Maar voor diepte-investeringen als wintervaste houten huisjes in plaats van stacaravans, een flinke batterij zonnepanelen of de botenloods staat senior aan de lat, een gevolg van de manier van samenwerken. ‘Op onze post-its stond destijds niet h   we tot onze doelen zouden komen. Tempo, intensiteit, overtuiging – daarover concrete afspraken te maken, dat hadden we misschien iets meer tijd moeten geven. Vader was uiteindelijk

**Veel hout
komt
van oude
beschoeiing**

vooral blij dat wij bedrijfsleiders werden, dat er opvolging is voor het bedrijf. Maar onze plannen leggen een flinke verantwoordelijkheid onze schouders, op termijn dus óók als mede-eigenaar.’ Zo bezien belichaamt Zwier niet alleen een nieuwe manier van recreëren voor Amsterdammers en andere stedelingen, maar ook een generatiekloof tussen de traditionele exploitanten van de Vinkeveense Plassen zoals vader Griffioen en vernieuwers zoals zijn dochter en schoonzoon.

Zwier is anno 2020 een succesvol voorbeeld van de vernieuwing in de dag- en verblijfsrecreatie in het plassegebied. Het terrein is zo duurzaam mogelijk opgezet. De Werfplaats vond onderdak in een bestaande loods, op de oorspronkelijke betonvloer werd geen gietvloer gegoten, maar die werd uitsluitend van lak voorzien. Elders wordt zoveel mogelijk gebouwd met oud hout en gerecyclede materialen, het houtskelet van de Huiskamer vormde ooit een cabine van de BAM, veel hout komt van de oude beschoeiing van de zandeilandden in de plas.

Verwarming vindt plaats middels pelletkachels. Gekookt wordt elektrisch, op eigen zonne-energie van vijfhonderd cellen op het dak van de enorme scheepsloods waar in de winter honderdvijftig boten worden gestald. De Bruin: ‘Voor de ombouw van de bestaande vloot, die nu nog voorzien is van dieselmotoren, denken we ofwel aan benzine ofwel aan elektrische motoren. De beslissing hangt af van wat we nog gaan horen over de ecologische impact van elektrische aandrijving. We leren elke dag.’

Voor alle activiteiten – logeren in de tenten, boottochten, verblijf op het stilte-eilandje,

groepsbijeenkomsten – mikken de exploitanten op bewuste jonge stedelingen: mensen die tegen de grenzen van de huidige, jachtige tijd aanlopen. Gebrek aan werkelijk contact, de onmogelijkheid tot verdieping of bezinning – het zijn de zaken die Zwier juist centraal stelt. 'Wij geloven dat bewuste mensen in staat zijn om een positieve bijdrage te leveren aan de wereld,' legt De Bruin uit. 'Wij willen onze gasten bewustzijn bijbrengen, maar dan uitgesproken als bewust zijn.'

Iedereen kan hier de prikkeling ervaren van buitenzijn, even uit de dagelijkse omgeving, te onthaasten, positieve energie op te doen. 's Morgens in alle vroegte het koude water in springen, voordat je ook maar iets gedaan hebt, de natuur letterlijk om je heen voelen.' Griffioen: 'Mijn eigen ervaring van vijftien jaar yoga en meditatie komt terug in de aandacht voor bewustzijnsoefeningen op Zwier.' Gasten verblijven minimaal twee nachten op Zwier, zegt Griffioen, 'anders krijg je niet voldoende de tijd om je open te stellen voor de ervaringen'. De canvastenten zijn ruim, zo'n dertig vierkante meter. Op een ander deel van het terreinen komen daar in 2020 de eerste van uiteindelijk veertig huisjes bij: houtsketbouw, volledig circulair want opgetrokken

uit oud hout, en energieneutraal. Ontbijt is inclusief, lunch en diner worden door eigen koks ter plekke bereid. 'En: we verwachten van de gasten dat ze zich tijdens hun verblijf minstens één keer op het water begeven. Daarom stellen we de kano's en sups – grote windsurfplanken om staand op te peddelen – gratis beschikbaar. In de praktijk hoeven we niemand aan te sporen overigens: iedereen gaat vanzelf het water op.' Voor de rest is het: laat de natuur over je heenkomen. Volg een yogales, kook samen, kom elkaar tegen 's avonds rond het open vuur – maak contact.

Zwier gaat zijn vierde seizoen in, telkens wordt de plek uitgebreid en bijgeschaafd, het gaat volkomen naar wens: 'Zwier voor mezelf' als verblijfsrecreatieplek in de weekends, 'Zwier voor zakelijk' met doordeweekse vergaderarrangementen. Gemiddeld worden 26 weekenden met 'Zwier voor Mezelf' gevuld, waarbij de tenten voor 85 procent bezet zijn. Yogadocenten komen, maar ook nieuwsgierige stellen die eens een keer op een andere manier willen recreëren, vriendinnenclubjes. Zo'n driekwart van de particuliere gasten komt uit Amsterdam, zakelijk is dat bijna honderd procent. Regelmatig komt er iemand onderzoeken of hij werkelijk verslaafd is aan zijn mobiel. 'Een keer kwam er na een etmaal een jongen van het eilandje af,' zegt De Bruin, 'met trillende handen. Zwetend pakte hij meteen zijn mobiel om Twitter te checken. "Ongelooflijk," zei hij, "ik ben echt fysiek verslaafd geraakt." Hij ging hulp zoeken.' De nadruk op Amsterdam – en dan beslist niet de 'rolkofferttoeristen' maar de inwoners – was een bewuste keuze, stellen de bedenkers, die daarvoor wel hun toevlucht moesten nemen tot de, al dan niet mobiele, digitale

**"Ongelooflijk,
ik ben
echt fysiek
verslaafd
geraakt"**

informatiemiddelen: 'We selecteerden in het eerste seizoen op social media als Facebook en Instagram het profiel 25 tot 40 jaar, vrouw, interesse in yoga en gezonde voeding'. Dat werkte vrijwel meteen. Daarnaast gingen we samenwerkingen aan met online influencers en websites op het gebied van bewust leven en voeding. Even later kwamen de kranten en magazines langs – er zijn veel artikelen geschreven door redacteuren na een verblijf op het stilte-eilandje.' Een zakelijk succes, maar, haasten de twee te zeggen, het zijn nou juist de cijfertjes waar niet te veel belang aan moet worden gehecht. 'Ons gaat het om de impact die we met dit project willen hebben. Hoeveel mensen zetten

we blijvend aan het denken? Hoeveel mensen worden zich bewust van het systeem waarin ze in hun dagelijks leven zitten – en kunnen ze dat meer naar hun hand zetten?'

Griffioen weet het, ook haar vader kijkt eerst onderaan de streep. 'Maar het is echt zo: als je iets doet waarin je echt gelooft, iets dat inspirerend werkt, dan komt het geld vanzelf. Cijfers komen voor ons op de derde plaats, na impact en team. Als mensen meer bereid zijn om keuzes te maken die de samenleving, de aarde ten goede komen, levert dat ons allemaal op termijn zoveel meer op dan wanneer we blijven kijken om te checken of we er zélf wel goed zijn uitgesprongen.'

Ze ondervinden het aan den lijve: een bestaand bedrijf in transitie brengen, het vergt veel discussies, soms schuurt het flink, maar het levert een immense energie op, een oerkracht om dóór te gaan – het goede te doen. 'Er komen hier nog weleens mensen die om een Coca-Cola vragen, met een plastic rietje liefst. Als we dan op onze biologische sappen wijzen, is het even wennen. Maar na twee keer blijken die veel lekkerder te zijn.'

'Mensen zijn als uien. Hoe meer je afpelt, hoe meer je bij de kern komt. Die rotsvaste oertuiningen, om die te veranderen zullen we blijven pellen. 'Waar is mijn biefstuk?' Nou, die hebben we hier niet, probeer deze vegetarische shoarma eens. Goh, horen we dan, dat vegetarisch zó lekker kon zijn. Dan zijn wij al blij.'

Aan personeel hebben ze geen gebrek: tientallen jonge en wat oudere mensen monsterten aan, op zoek naar een veilige werkomgeving, naar waarachtigheid. Op de kerstborrel

haken zeker vijftien mensen aan.

De vraag naar bewustzijn blijkt onstuitbaar. Het idee om bewustzijn te kweken op fraaie plekken als deze, is schaalbaar, denken Griffioen en De Bruin. 'Niet per se door een plas verderop ook zo iets te starten,' lacht Griffioen. 'Waarom niet ergens in Frankrijk? Of door middel van een koffiehuisje in Amsterdam-Centrum?'

Maar eerst willen ze een volwassen vierseizoenenbedrijf maken van wat ooit uitsluitend Jachthaven Winkeloord was, met behoud van al het mooie dat eerdere generaties Griffioen er tot bloei wisten te brengen. Griffioen: 'Grappig: ooit kreeg dit gebied zijn groene, waterrijke karakter om Amsterdam energie te geven – in de vorm van melk, rundvlees en turf – en nu zijn wij bezig om Amsterdam te voorzien van een andere soort energie: bewustwording. We hopen een rimpeling in het water te hebben veroorzaakt – we zien graag wat daar allemaal van kan komen.' ●

En het is...

Een **recreatiedorpje** in de **Amsterdamse Tuinen** van West. Het idee ontstond in 2016, de eerste gasten sliepen er in 2020. **Subsidie was niet nodig**, het project bedruipt zichzelf. Er is **geen** personeel in dienst, de verhuur van de houten lodges loopt via een boekings- annex chat-app. Het **hele jaar** geopend.

sfeer in sauna's, restaurants, zonneweides en behandelruimtes lijdt er in elk geval niet onder. Fort Resort Beemster geldt als het visitekaartje voor het soort dagrecreatie dat gemeentebesturen in de regio graag zien: plezierig en rustig van aard, werk scheppend voor honderden mensen en ook nog eens milieubewust. Maar dat is niet vanzelf gegaan.

Lange tijd was er voor lokale dagjesmensen en nieuwsgierige toeristen niet zo gek veel te doen aan de noordflank van de stedelijke agglomeratie Amsterdam. Met de bus naar de kaasboerderij, even stoppen bij de Zaanse Schans, op de fiets langs de dijken van het

IJsselmeer – dat was het wel zo'n beetje. Dat kan anders, dacht ondernemer Frank Bart een jaar of tien terug. Bart was opgegroeid in de regio – zijn vader vestigde in de jaren zeventig zijn wijnhandel in een fort in de buurt: Fort Spijkerboor aan de Westdijk in de Beemster, onderdeel van de Stelling van Amsterdam en inmiddels een bescheiden historische trekpleister. 'Als kleine jongen liep ik eindeloos over de wallen en door de gangen van dat fort,' legt hij uit. 'Toen ben ik besmet geraakt met het fortenvirus.' Ook senior had een voorliefde voor die stoere en bovenal koele locaties. Hij verkaste de wijnhandel naar Fort Benoorden Purmerend dat

een aantal jaar later te koop kwam te staan. Frank Bart, die anders dan twee broers niet bij zijn vader in het bedrijf was gaan werken, maar eigenstandig een succesvol aannemersbedrijf had opgebouwd, ontwikkelde Fort Benoorden Purmerend tot een fraai onderkomen voor de familiewijnhandel. Toen sloeg het onheil toe: een van zijn broers overleed, drieënveertig jaar oud, en ook vader stierf, op zijn zevenenzestigste. 'Dat leerde me om met extra veel energie te doen wat ik leuk vind,' zegt Bart. Zijn liefde voor originele bouwontwerpen, slimme ruimtelijke oplossingen en fraaie, duurzame materialen, vierde hij in die dagen bot in samenwerkingen met Cees Dam, Marcel Wanders, Piet Boon en Jan des Bouvrie.

Die andere liefde, voor forten, voegde zich daarbij toen hij een wonderlijke opdracht kreeg: leven te blazen in het vervallen Fort Nekkerweg. 'In 2004 zocht het Recreatieschap Noord-Holland een publieksbestemming voor het fort, dat officieel Fort aan de Nekkerweg heet. Het gebouw uit 1912 is net als Spijkerboor en het Fort Benoorden Purmerend onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Het had achtentwintig jaar leeg gestaan nadat het decennialang dienst had gedaan als opslagmagazijn voor springstoffen. Het was overwoekerd en vochtig, niemand keek ernaar om. Ik liep er doorheen met de mensen van de provincie die mij hadden gebeld – ik had toch een ander fort gerenoveerd? Ik wist meteen: dit kan een perfect wellnesscentrum worden. Gewoon op gevoel wist ik dat een spa duizenden mensen zou kunnen trekken. Als het maar heel goed zou worden gedaan, zonder concessies. Saunabezoek als een echte beleving, dat zou een enorm succes kunnen worden.'

"Het was overwoekerd en vochtig, niemand keek ernaar om"

Barts idee kwam niet uit de lucht vallen, want hij had nog een derde liefde: saunabezoek. 'Ik reisde het hele land al door op zoek naar prettige sauna's en ik wist dat er ten noorden van Amsterdam een enorme blinde vlek was op het gebied van sauna en wellness. Nadat ik het idee voor Fort Beemster had opgevat, ben ik heel Europa door gaan trekken. Overal goed opletten hoe die complexen in elkaar staken, wat er goed was en wat er beter kon.' Het maken van plannen betekende voor Bart vooral niet meteen slopen en breken. 'Ik moet ruimtes voelen om te weten wat er kan en wat er niet kan. Het was net als eerder bij het werk voor het bouw- en ontwerpbedrijf: nooit zomaar voor een klant aan de slag, eerst uitgebreid zitten, koffie erbij of wijn, horen hoe